

Ne obișnuisem ca an de an să-l vedem pe Romulus Rusan- cetățean de onoare al municipiului Sighetu Marmăției-mergând agale pe străzile orașului, cu un ușor zâmbet îngândurat, prezent în orașul nostru la evenimentele importante sau la cursurile organizate pentru tineri, menite să cunoască istoria adevărată a României. Este o pierdere uriașă și regretabilă! Nu-l vom uita și ne înclinăm cu respect profund pentru tot ce a făcut!

Romulus Rusan, alături de soția sa, poeta Ana Blandiana, s-a implicat în construcția Memorialului de la Sighet, a coordonat colecția de mărturii și zeci de cărți ale rezistenței l-au avut mentor și editor, a fost inițiatorul programului de istorie orală, coorganizator și moderator, al simpozioanelor internaționale de la Memorialul Sighet, din lucrările cărora a editat colecția „Anale Sighet” (1994-2003), primul compendiu de istorie orală al perioadei 1944-1989, cuprinzând 7388 pagini (peste 600 autori), al Școlii de Vară de la Sighet (1998-2014) și al Zilei Porților Deschise.

A fost director în cadrul Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței, conducând Centrul Internațional Pentru Studiul Comunismului, un organism guvernamental care studiază, documentează și susține conștientizarea publică a istoriei comunismului în România prin proiecte de cercetare, educaționale, editoriale și muzeale. A făcut parte din *Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste în România*

(
2006

).
În cadrul Raportului
Comisiei
a scris capitolele

”
Cronologia și geografia represiunii comuniste
”

și ”
Recensământul populației concentraționare. 1945-1989
”

,
apărute simultan și în volumul cu același titlu (Editura
Academia Civică

, colecția

”

Ora de istorie

”

București (2007).

A inițiat, conceput și coordonat programul editorial al Fundației Academia Civică. Cărțile editate în cadrul a 7 colecții, dar și în afara colecțiilor, totalizează 110 titluri cu peste 45.000 pagini.

A fost coordonatorul lucrării "Cartea morților", apărută în 2013, sub egida Academiei Civice, cu ocazia jubileului de 20 de ani al Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la Sighet. Cartea reprezintă un dicționar al celor decedați în închisorile, lagărele de muncă, deportările și locurile de domiciliu forțat, incluzând peste 20.000 de victime ale comunismului.

A primit premiul UNESCO pentru toleranță interetnică și interconfesională "Corneliu Coposu" (nov. 2000) pentru editarea colecției "Anale Sighet" și al premiului "Adrian Marino" al Salonului "Gaudeamus" pentru editarea cărții "Exerciții de memorie" (mart. 2000).

A debutat cu critică literară în 1954, fiind apoi redactor la câteva publicații din Cluj și București, precum și la Editura pentru Literatură. A colaborat la "Tribuna", "Steaua", "Cinema", precum și la "Luceafărul" și "România literară", unde a deținut rubrici permanente de critică cinematografică, parte dintre ele adunate în volumele "La început n-a fost cuvântul" (1977) și "Arta fără muză" (1980). Autor a 16 cărți de proză scurtă, proză de călătorie, film, interviuri, a obținut Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză în 1964 și 1982. Dintre interviurile sale cu mari personalități ale culturii românești contemporane (parte în colaborare cu poeta Ana Blandiana, soția sa), amintim: "Convorbiri subiective" (1971), "O discuție la Masa Tăcerii și alte convorbiri subiective" (1976). Revelația talentului său narativ o constituie volumul "America ogarului cenușiu" (1977, ed. II, revăzută și adăugită, 1979), memorial și eseu scânteietor asupra realităților Lumii Noi, precum și prozele scurte din "Roua și bruma" (1982), într-o formulă epică modernă.

Romulus Rusan și Ana Blandiana au luptat, îndeosebi în planul a ceea ce putem numi construirea unei comunități anamnestică, deci una a memoriei și chiar a post-memoriei. Muzeul Memorial de la Sighet a fost și va dăinui drept mostenirea lor, lăsată, cu altruism, perseverență și generozitate, unui popor de atâtea ori invocat și de prea puține ori respectat.

Vestea că a plecat dintre noi scriitorul și militantul civic Romulus Rusan ne-a surprins.
Romulus Rusan rămâne în inimile noastre, a maramureșenilor care l-au cunoscut și respectat !

Dumnezeu să-l odihnească în pace și să-i de putere distinsei doamne Ana Blandiana!

Primarul municipiului Sighetu Marmăției

Ing. Horia Scubli